

בס"ד. שיחת יום א' פ' ויגש, ב' דר"ח טבת ה'תשנ"ב.
— לאחרי תפלת מנחה והדלקת נר ח' דחנוכה —

בלתי מוגה

א. מהענינים העיקריים דנר חנוכה — ש"מצוה להניחה על פתח ביתו (פתח הסמוך לרשות הרבים)¹ מבחוץ"², "עד דכליא רגלא דתרמודאי"³:

גם בחוץ, ברשות הרבים, (שנמצאים בו ועד ש)נעשה ה"רשות" של "תרמודאי", אותיות מורדת³, מרידה בקדושה⁴ — מאיר האור דנר חנוכה עד כדי כך שאפילו ברשות הרבים⁵ נכלית ומתבטלת לגמרי המציאות של מרידה בקדושה⁶, ולא רק מרידה ממש, אלא גם "רגלא דתרמודאי", שרומז על הענינים שבאים כתוצאה ומסובב וגרם (וגרם דגרם) מהסיבה דמרידה בקדושה, כלים ומתבטלים גם הם מפני גודל ותוקף האור דנר חנוכה⁷.

ובעומק יותר: לא זו בלבד שמבטלים המציאות דמרידה בקדושה, אלא (יתירה מזה ו)אדרבה, שמחפכים את ה"תרמודאי" לקדושה — כמרומז ב"כליא (רגלא דתרמודאי)" שהוא גם מלשון כליון ושליומות, ע"ד השלימות דיום השבת שנאמר בו⁸ "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם", שלימות הבריאה כולה, כולל גם הענינים הבלתי-רצויים שנתהפכו לקדושה, שעיי"ז נעשית השלימות האמיתית שכוללת כל הענינים כולם (לא רק השלימות דקדושה מלכתחילה, אלא גם השלימות דהפיכת הענינים הבלתי-רצויים), "בכל מכל כל"⁹.

ולא עוד אלא שנעשה הכליון והשלימות (ע"י ההפיכה ד"תרמודאי" לקדושה) דבחי' התענוג — כמודגש ביום השבת ("ויכולו") שנוסף על קדושת השבת מצ"ע ("מקדשא וקיימא"¹⁰), ישנו גם ענין התענוג שנעשה ע"י עבודתו של יהודי "המענג את השבת" (לאחרי וע"י שלימות עבודתו בהבריאה כולה,

"תרמודאי" על רשות הרבים ("אויס בעלי-בתים"), אלא שמתבטלת המציאות שלהם.

(7) והחידוש שבדבר — שנעשה כן לא רק בעת הפעולה (התחלתה וסופה) דהדלקת נר חנוכה, אלא גם לאחרי סיום הפעולה ותוצאותיה.

(8) בראשית ב, א. וראה אוה"ת עה"פ.

(9) נוסח ברכת המזון. וראה ב"ב טז, סע"ב ואילך.

(10) ביצה יז, א.

(1) שו"ע או"ח סתרע"א ס"ה.

(2) שבת כא, ב.

(3) עמה"מ שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א). קה"י ערך תרמוד.

(4) ויתירה מזה — שהיו תחילה עבדי שלמה ואח"כ קלקלו ומרדו בו (ראה יבמות טז, ב. פרש"י דה"ב ח, ד), שבזה מודגש יותר גודל הירידה שלהם.

(5) שנשאר רשות הרבים — בנוגע להלכות שבת.

(6) לא רק שמתבטלת בעלותם של

שמים וארץ וכל צבאם, עד שלא נשאת אפילו נקודה אחת שלא נתקנה בתכלית השלימות), כמארז"ל¹¹ "כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר¹² אז תענג על ה' גו' והאכלתיך נחלת יעקב אביך", יעקב דוקא, "בחר שבאבות"¹³, שנאמר בו "כל"¹⁴, השלימות האמיתית שכוללת גם "בכל" ו"מכל".

ועוד ועיקר — השלימות האמיתית דביטול כל הענינים הבלתי-רצויים והפיכתם לקדושה בגאולה האמיתית והשלימה, כמ"ש¹⁵ "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ויתירה מזה, "אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא"¹⁶, שאז יהי' גם שלימות הענין ד"חנוכה" — חנוכת ביהמ"ק השלישי והמשולש (שקשור עם יעקב¹⁷), "מקדש אדני כוננו ידיך"¹⁸.

ב. ויש לקשר זה עם פרשת השבוע — פרשת ויגש:

בפרשת ויגש (שהתחילו ללמוד בשיעורי חת"ת דיום זה, ומתכוננים להמשך הלימוד ביום השלישי ויום החמישי) מדובר אודות ירידתו של יעקב למצרים¹⁹ — שתכליתה ומטרתה (לבטל ויתירה מזה) להפוך את הענינים הבלתי-רצויים דמצרים (ע"ד ובדוגמת ההפיכה ד"תרמודאי"), שעי"ז נעשית השלימות האמיתית, כמ"ש²⁰ "מן המיצר קראתי י"ה (ועי"ז) ענני במרחב י"ה", שדוקא ע"י (הפיכת) המיצר ("מצרים" מלשון מיצר) באים למרחב האמיתי.

ועוד ועיקר — שבהתחלת פרשת ויגש מרומזת גם השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה (שאו יתהפכו כל הענינים הבלתי-רצויים לקדושה), כידוע²¹ ש"ויגש אליו יהודה" קשור עם סמיכת גאולה (יוסף) לתפלה (יהודה) שאסור להפסיק ביניהם²², שבזה מרומז שהגאולה באה בסמיכות ממש (ללא הפסק כלל, אפילו לא הפסק דרגע כמימרא) להתפלה שהתפללו זה-עתה: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", (ועד לסיום התפלה ב) "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך"²³.

-
11) שבת קיח, סע"א ואילך.	19) בשיעור דיום שלישי — בדברי יוסף
12) ישעי' נח, יד.	(ופרעה) להוריד ולהביא את יעקב מצרימה,
13) ראה ב"ר רפעי"ו. זח"א קיט, ב. קמוז,	ובשיעור דיום חמישי — הירידה למצרים
ב. שעה"פ תולדות כז, כה.	בפועל.
14) וישלח לג, יא. ב"ב שם.	20) תהלים קיח, ה. — ולהעיר, שפסוק
15) זכרי' יג, ב.	זה אומרים ב"הלל" במשך שמונת ימי חנוכה
16) ראה זח"א ד, א.	שבהם אומרים "הלל שלם", ובברכה לפנ"ז
17) ראה פסחים פח, א ובחדא"ג	ולאח"ז.
מהרש"א שם. ועוד.	21) זח"א רה, ב.
18) בשלח טו, יז. וראה זח"ג רכא, א.	22) ברכות ד, ב.
	23) תהלים קמ, יד.

ואז תהי' גם השלימות דיהודה ויוסף (ו"יגש אליו יהודה"): השלימות דיהודה — שלעתיד לבוא יהי' יהודה (ולא יוסף) מלך על כל השבטים, גם על שבט יוסף (כמ"ש בהפטרה דפרשת ויגש²⁴); והשלימות דיוסף — שלעתיד לבוא "יוסיף אדניי שנית ידו גוי' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"²⁵, ועד שאין צורך ב"ויגש אליו יהודה" (כדי לפדות את בנימין), כיון שנעשה ע"י הקב"ה (עצמות ומהות) לבדו, ש"הוא (הקב"ה) עצמו .. אוחו בידיו ממש איש איש ממקומו כענין שנאמר²⁶ ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"²⁷.

ג. ויש להוסיף ולקשר זה גם עם ההמשך בפרשה שלאח"ז — פרשת

ויחי:

"ויחי יעקב בארץ מצרים" — שגם "בארץ מצרים" (מלשון מיצר) נעשה "ויחי יעקב" בתכלית השלימות.

"ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה" — שבמספר קמ"ז מודגשת תכלית השלימות באופן נעלה יותר מהשלימות דקכ"ז שנות שרה ("ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה", "כולן שוין לטובה"²⁸), כידוע²⁹ שמספר קכ"ז מורה על שלימות הצורה והבנין בכל הדרגות: בכתר (מאה שנה), במוחין (עשרים שנה) ובמדות (שבע שנים), ולמעלה מזה, במספר קמ"ז שנות יעקב (נכדה של שרה), שהשלימות דמוחין היא (לא רק במספר עשרים, אלא גם) במספר ארבעים — תכלית השלימות דמוחין.

ויש להוסיף, ששלימות המוחין במספר ארבעים קשורה עם השלימות דלעתיד לבוא — כי, נוסף לכך שעיקר הזמן דעבודת המוחין הוא לעתיד לבוא (דלא כבזמן הזה שעיקרו עבודת המדות)³⁰, יש לומר (ויש סמוכין לכך) ששלימות המוחין לעתיד לבוא תהי' במספר ארבעים, כיון שאז תהי' השלימות דדעת, כמ"ש³¹ "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", שקשור עם מספר ארבעים³².

ועוד והוא העיקר — שלעתיד לבוא יהי' תכלית השלימות ד"ויחי יעקב" (לא רק קמ"ז שנה, או אפילו ק"פ שנה, כשנות חיי יצחק שהאריך ימים יותר מכל האבות, אלא) בחיים נצחיים:

-
24	יחזקאל לו, טז ואילך.	30	ראה בארוכה מאמרי אדהאמ"צ
25	ישע"י יא, יא-יב.		דברים ח"א בתחלתו.
26	שם כז, יב.	31	ישע"י יא, ט. וראה רמב"ם בסיום
27	פרש"י נצבים ל, ג.		וחותם ספרו "משנה תורה".
28	ר"פ חיי שרה ובפרש"י.	32	כי, מוח הדעת נחלק לשתיים (חו"ג),
29	ראה לקו"ת ר"פ ברכה. ובכ"מ.		ד' מוחין, וכ"א כלול מעשר, ארבעים.

גם לאחרי השלימות ד"ויחי יעקב גו' שבע שנים וארבעים ומאת שנה", ניתוספה אצלו שלימות נעלית יותר — השלימות דחיים נצחיים (כמארז"ל³³ "יעקב אבינו לא מת") שניתוספה לאחרי עלייתו מארץ מצרים ("ונשאתני ממצרים"³⁴) לארץ ישראל.

[ועפ"ז יש לבאר הטעם שבשביל העלי' ממצרים לארץ ישראל הטריח יעקב את יוסף שהי' מלך (גם ביחס ליעקב שמצינו שנהג בו כבוד מלכות³⁵) — כי, העלי' לארץ ישראל קשורה עם העילוי דחיים נצחיים שבאין-ערוך לגבי השלימות דקמ"ז שנה, ולכן רצה יעקב שעלייתו לארץ ישראל (למעמד ומצב דחיים נצחיים) תהי' (לא רק ע"י שאר השבטים, אלא) ע"י יוסף דוקא, שבזמן ההוא הי' מלך שבשבטים, שעל ידו דוקא תהי' העלי' לארץ ישראל בתכלית השלימות, ובשביל עילוי זה ושלימות זו לא התחשב יעקב בכבוד המלכות].

אלא, שבזמן ההוא לא התבטא הענין דחיים נצחיים בהמשך החיים דנשמה בגוף, ולעתיד לבוא (לאחרי ש"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ועאכו"כ שיתבטל הענין דהיפך החיים) יהיו חיי הנשמה בגוף (לא רק קמ"ז שנה, או אפילו ק"פ שנה, אלא) חיים נצחיים כפשוטם.

ד. ודוגמתו בעבודת כאו"א מישראל — שכיון שנקרא בשמו של יעקב³⁶, "ישראל"³⁷, ישנם אצלו כל עניניו של יעקב:

"ויחי יעקב בארץ מצרים" — רומז על כללות המעמד ומצב והעבודה דבנ"י בזמן הגלות, "ארץ מצרים" ("כל המלכיות נקראו ע"ש מצרים³⁸"), אשר, ע"י "מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"³⁹ נעשה הבריור וההפיכה דמצרים, ע"ד ובדוגמת הפעולה דנר חנוכה "על פתח ביתו מבחוץ" לברר ולהפך המציאות ד"תרמודאי".

ועי"ז באים לשלימות האמיתית ד"ויחי יעקב" — כשיוצאים מארץ מצרים ("ונשאתני ממצרים") ובאים לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה — שאצל כאו"א מישראל נעשה אמיתות ושלימות הענין ד"ויחי", עי"ז ש"מחי' חיים יתן לך חיים"⁴⁰ בתכלית השלימות — לא רק "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה"⁴¹, "והיו ימים מאה ועשרים שנה"⁴², קכ"ז שנה, קמ"ז שנה, ק"פ שנה, אלא יתירה מזה — חיים נצחיים.

(38) ב"ר פט"ז, ד.
 (39) תניא רפל"ז.
 (40) יומא עא, א.
 (41) תהלים צ, יו"ד.
 (42) בראשית ו, ג.

(33) תענית ה, ב.
 (34) ויחי מז, ל.
 (35) שם מח, ב ובפרש"י.
 (36) ראה תניא אגה"ק ס"ז.
 (37) וישלח לה, יו"ד.

ה. ובעומק יותר:

ידוע⁴³ ש"ישראל" (שמו של יעקב שבו נקרא כאו"א מישראל) ר"ת "יש ששים ריבוא אותיות לתורה", היינו, שכלל ישראל הוא בדוגמת 99 תורה ששלמותו תלוי בהשלמות דכל האותיות, ועד להספר תורה (שבעזרה) שכתב משה והניח בארון (נוסף על י"ב ספרי תורה שכתב משה לכל שבט בפ"ע)⁴⁴, בתוך הארון או מצד הארון, כב' הדעות⁴⁵, ששניהם אמת, "אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁴⁶.

וענינם בישראל ("יש ששים ריבוא אותיות לתורה") — שמצד (מבחוץ ל)הארון קאי על מעמד ומצבם של ישראל בזמן הגלות מחוץ לארץ הקודש (ובפרט ע"פ הדעות⁴⁷ שהארון גלה לבבל), שעיקר עבודתם היא בכירור והפיכת החוץ; ובתוך הארון קאי על מעמד ומצבם של ישראל בארץ הקודש, שעיקר עבודתם היא בעניני קדושה (ארון).

ויש לומר, שלעתיד לבוא (כשיחזור ויתגלה הארון עם הספר תורה) יהיו ב' המעלות יחדיו [לא רק באופן ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים" (לשון רבים)], אבל ההלכה היא כדעה אחת בלבד, אלא גם באופן שב' הדעות הם באופן ד'דבר הוי' (לשון יחיד⁴⁸) זו הלכה⁴⁹] — הן המעלה ד"מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות" (מחוץ לארון), והן המעלה שנעשית כשחוזרים מן הגלות לארץ הקודש (בתוך הארון).

ו. וענין זה מודגש ביותר בדורנו זה:

דורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, שבו נעשה החיבור דב' המצבים (המצב ש"מחוץ לארון" והמצב ש"בתוך הארון") גם יחד — ברגע שיוצאים מן הגלות (מחוץ להארון) ובאים אל הגאולה האמיתית והשלימה (בתוך הארון).

ועפ"ז מובן הלימוד וההוראה בחייו של כאו"א מישראל ("והחי יתן אל לבו"⁵⁰) בדורנו זה — שאף שעד עתה היו רוב שנותיו בכמות בזמן (ומצב)

(בראשית א, ה ובפרש"י (מב"ר פ"ג, ח), הרי, המפורש בגלוי בתורה שבכתב* הוא "אחד" ולא "יחיד" — "יחידו של עולם".
 (49) שבת קלח, ב.
 (50) קהלת ז, ב.

(43) מגלה עמוקות אופן קפו.

(44) דב"ר פ"ט, ט. ועוד.

(45) ב"ב יד, איב.

(46) עירובין יג, ב. וש"נ.

(47) יומא נג, סע"ב. וש"נ.

(48) ויתירה מזה, שלעתיד לבוא יתגלה גם

בעולם העילוי ד"יחיד" שלמעלה מ"אחד" שהי' גם ב"יום אחד" שבהתחלת הבריאה [דאף שבתורה שבעל-פה ישנו הפירוש שנקרא "יום אחד" לפי שהי' הקב"ה יחיד בעולמו]

(* גם בתורתו של רבי מאיר שבה כתוב "כתנות אור" במקום "כתנות עור" (ב"ר פ"ב, כ), שמורה על שלימות הבירור דאתהפכא שמעורו של נחש הקדמוני נעשה "אור".

הגלות, מ"מ, כיון שהגאולה האמיתית והשלימה באה תיכף ומיד ממש, נעשים רוב שנותיו דכאו"א מישראל [לא רק אצל טף, אלא גם אצל אנשים ונשים שכבר נתברכו באריכות ימים ושנים טובות] כמעמד ומצב של גאולה, לא רק באיכות (שכל יום מלא בענייני שמחה וגאולה, ובלשון חז"ל⁵¹ "יום שכולו ארוך", "שגם בתחלתו הוא ארוך"⁵²), אלא גם בכמות — כיון שניתוסף אצלם אריכות ימים ושנים טובות (לא רק ע' או פ' שנה, ק"כ, קכ"ז, קמ"ז, ק"פ שנה, אלא) "עד⁵³ כי חדל לספור כי אין מספר"⁵⁴, חיים נצחיים.

ז. וכדי למהר ולזרו עוד יותר את הגאולה (נוסף על חוזק הבטחון בהקב"ה בהבקשה על הגאולה כשלעצמה) — נסיים בנתינת שליחות-מצוה לכאו"א בענין הצדקה ש"מקרכת את הגאולה"⁵⁵.

וביחד עם השליחות-מצוה לצדקה יתנו גם "מעות חנוכה" — כמנהג ישראל (ש"תורה היא"), וכפי שנהגו רבותינו נשיאינו ליתן "מעות חנוכה" לבניהם ובנותיהם גם לאחר הנישואין⁵⁶ (וגם לאחר שנולדו להם ילדים שאז נתנו הם בעצמם "מעות חנוכה" לילדים שלהם),

— ואלה שעדיין לא קיימו המנהג דנתינת "מעות חנוכה" יחליטו ויתנו מעות חנוכה בהקדם האפשרי (בשעות שנותרו עדיין בימי חנוכה), ויעשו זאת באופן שיפעל שמחה⁵⁷ אצל "מקבל" ה"מעות חנוכה" —

שעי"ז פועלים שגם אבינו האמיתי, אבינו שבשמים, נותן "מעות חנוכה" ומתנות וכו' ל"נער ישראל ואוהבהו"⁵⁸ באופן שנעשית שמחה אצל "נער ישראל" — עי"ז ש"נותן" את הגאולה האמיתית והשלימה.

ועוד והוא העיקר — שתיכף ומיד (בסיום דברים אלה, ועוד לפני ההמשך בהם) באה הגאולה האמיתית והשלימה למטה מעשרה טפחים, ו"בנערינו ובזקנינו גוי בבנינו ובבנותינו"⁵⁹, כולל גם בנ"י בדורות שלפנ"ז, "הקיצו ורננו שוכני עפר"⁶⁰, ונשיא דורנו בראשנו — הולכים לחנוכת בית המקדש השלישי והמשולש, תיכף ומיד ממש.

ח. (ואח"כ אמר:) היתה הצעה שהחלוקה תהי' למעלה. ואף שיש בזה העילוי דהליכה מלמטה למעלה, שקשור עם העלי' מן הגלות (מטה) אל

חכ"ה ע' 418 הערה 25.

(57) ובפרט לדעת הרמב"ם (הל' חנוכה

פ"ג ה"ג) שימי חנוכה הם "ימי שמחה והלה"

(וראה בארוכה לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך.

וש"ג).

(58) הושע יא, א.

(59) בא יו"ד, ט.

(60) ישעי' כו, יט.

(51) ראה קידושין לט, ב. וש"נ.

(52) תו"א תולדות יח, סע"ד. ובכ"מ.

(53) מקץ מא, מט.

(54) ויש לומר הפירוש (ע"ד הרמז) ב"אין

מספר" — שבחי' "אין" הוא ה"מספר"

דשנות החיים.

(55) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז.

(56) ראה לקו"ש ח"כ ע' 451 הערה 36.

הגאולה (מעלה), מ"מ, תהי' החלוקה כאן, הן מצד טירחא דציבורא, והן — ובעיקר — מצד מעלת המקום, "מקדש מעט"⁶¹, בית הכנסת ובית המדרש, בית תפלה ובית תורה, וגם בית שעושים בו מעשים טובים (גמ"ח), בית משולש, שאז נקל יותר (ללא צורך בבקשה מיוחדת) לבוא למעמד ומצב של גאולה, כיון שמבקשים מהקב"ה שיעביר אותנו מבית משולש זה לבית המקדש השלישי, ועוד והוא העיקר — תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהאנשים והנשים והטף שיחיו — שטר של דולר לצדקה, ומטבע של דולר "מעות חנוכה" (בתוך שקית פלסטיק שעלי' נדפס התאריך: חנוכה תשנ"ב)].

